

Overzicht moties gericht aan Presidium 2022

Versie maart 2023

Motie	Nummer	Stand van zaken
<p>MOTIE VAN HET LID KLAVER C.S. (over onderzoeken of politieke partijen, politici en belangenorganisaties in Nederland zijn gefinancierd met geld uit de Russische Federatie of met geld van Russische (rechts)personen)</p> <p>overwegende dat de Russische Federatie er belang bij heeft om in de Europese Unie politieke partijen (indirect) te financieren zodat zij ook in de EU haar invloed kan aanwenden;</p> <p>overwegende dat er wereldwijd op grote schaal Russische desinformatie wordt verspreid; constaterende dat verschillende populistische politici in andere Europese landen financiële banden met Rusland hebben;</p> <p>van mening dat het zeer onwenselijk is dat Nederlandse politieke partijen en politici financieel en/of in natura worden ondersteund met Russisch geld;</p> <p>verzoekt het Presidium om op korte termijn de Algemene Rekenkamer te vragen om te onderzoeken of en, zo ja, op welke wijze politieke partijen, politici en belangenorganisaties in Nederland vanaf 2014 zijn gefinancierd (financieel of in natura) met geld uit de Russische Federatie of met geld van Russische (rechts)personen, en de Kamer hierover te informeren.</p>	36045 - nr. 11	<p>Op 9 maart 2022 heeft het Presidium de Commissie voor Binnenlandse Zaken verzocht de onderzoeksvraag verder uit te werken.</p> <p>Op 16 juni 2022 heeft de commissie BiZa een brief gestuurd. Inmiddels is geconcludeerd dat op grond van de huidige Wet subsidiëring politieke partijen de Algemene Rekenkamer hiertoe geen bevoegdheden heeft. Om dergelijk onderzoek door de Algemene Rekenkamer of door een andere instantie in de toekomst mogelijk te maken is een nadere juridische grondslag nodig. Hierover heeft de Kamer drie vragen aan de Afdeling advisering van de Raad van State. De voorlichting als in de brief bedoeld is 14 december 2022 ontvangen en wordt betrokken bij de behandeling van de Wet op de Politieke Partijen (Wpp).</p>

Motie	Nummer	Stand van zaken
<p>MOTIE VAN DE LEDEN AZARKAN EN VAN BAARLE (over een verzoek tot technische assistentie neerleggen bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa)</p> <p>constaterende dat de regering voornemens is om de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) over te laten gaan in de Wet politieke partijen (Wpp);</p> <p>constaterende dat GRECO het overleg binnen de Raad van Europa is om toe te zien op de naleving van de anticorruptienormen van de organisatie;</p> <p>constaterende dat de evaluatiewet van de Wfpp voortkomt uit onder andere de (kritische) rapporten en aanbevelingen van GRECO;</p> <p>constaterende dat GRECO in beginsel geen afzonderlijke wetgeving beoordeelt of evalueert; van mening dat het wenselijk is dat de nieuwe Wpp wordt getoetst op de anticorruptienormen van de Raad van Europa;</p> <p>constaterende dat er via de Raad van Europa technische assistentie kan worden verleend voor het beoordelen van wetten en wetsvoorstellen op de anti-corruptienormen van de Raad van Europa; constaterende dat dit verzoek kan worden gedaan door de Kamervoorzitter;</p> <p>verzoekt de Kamervoorzitter een verzoek tot technische assistentie neer te leggen bij de secretaris-generaal van de Raad van Europa, inhoudende het toetsen van de Wpp op de anticorruptiestandaarden van de Raad van Europa en de aanbevelingen van GRECO die eerder aan Nederland zijn gedaan wat betreft partijfinanciering,</p>	35657 - nr. 73	<p>Het Presidium stemt op 25 mei 2022 in met het voorstel dat de Kamervoorzitter na ontvangst van het wetsvoorstel Wet op de Politieke Partijen (Wpp) namens de Kamer een verzoek indient bij de Raad van Europa om technische assistentie. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft aangegeven dat zij de Wpp in januari 2023 in consultatie wil brengen. Afhankelijk van de snelheid komt de wet naar verwachting in de tweede helft van 2023 naar de Kamer.</p>
<p>MOTIE VAN DE LEDEN WUITE EN VAN STRIEN (over het verzoek aan het Presidium om de Statenpassage open te stellen als podium voor beginnende culturele en creatieve makers en producenten)</p> <p>overwegende dat cultuur een essentieel onderdeel van onze samenleving is;</p> <p>overwegende dat juist beginnende makers en producenten zijn getroffen door de coronapandemie, waardoor ze minder kansen hebben gehad om hun werk te tonen aan een groter publiek;</p> <p>overwegende dat de culturele en creatieve sector meer betrokken zou moeten worden bij maatschappelijke vraagstukken;</p> <p>verzoekt het presidium om dit jaar samen met de Kunstcommissie, de Statenpassage minimaal één vergaderweek open te stellen als podium voor beginnende culturele en creatieve makers en producenten.</p>	35420 - nr. 482	<p>De Voorzitter heeft in samenwerking met de voorzitter van de Kunstcommissie op 24 november 2022 een expositie geopend in de statenpassage. Hiermee is uitvoering gegeven aan deze motie.</p>

Motie	Nummer	Stand van zaken
<p>MOTIE VAN HET LID BROMET (over een papierloos vergadersysteem invoeren)</p> <p>constaterende dat in de Tweede Kamer nog veel papier wordt gebruikt;</p> <p>overwegende dat papierloos werken niet alleen papier bespaart, maar in veel gevallen ook bijdraagt aan efficiënter werken;</p> <p>overwegende dat de Eerste Kamer, diverse Provinciale Staten, de meeste gemeenteraden en algemene besturen in waterschappen al geruime tijd papierloos werken;</p> <p>verzoekt het Presidium een vergadersysteem in te voeren, vergelijkbaar met dat bij de andere overheden, zodat ook in de Tweede Kamer papierloos kan worden gewerkt.</p>	<p>36062 - nr. 10</p>	<p>Op 5 juli 2022 is door het Presidium aan de Kamer een brief gestuurd met nadere informatie over dit onderwerp (Kamerstuk 36062-14).</p> <p>De motie wordt gefaseerd uitgevoerd en in een tempo dat past bij het complexe en uitgebreide traject dat moet worden doorlopen. Veiligheid staat hierbij voorop. De doorlooptijd van de realisatie van papierloos werken is mede afhankelijk van de inventarisatie van gebruikerswensen, waar een start mee is gemaakt. De uitvoering krijgt voor een belangrijk deel in 2024 beslag.</p>

<p>MOTIE VAN HET LID LEIJTEN (over afgesplitste Kamerleden bij een door hen aangevraagd debat volledige spreektijd geven)</p> <p>overwegende dat als een afgesplitst Kamerlid een plenair debat aanvraagt en toegewezen krijgt, zij voldoende steun hebben gekregen van de Kamer;</p> <p>constaterende dat ook in dat geval de aanvrager van een plenair debat de helft van de spreektijd krijgt;</p> <p>van mening dat dit geen recht doet aan het initiatief van Kamerleden;</p> <p>verzoekt het Presidium om afgesplitste Kamerleden volledige spreektijd te geven tijdens een debat als zij aanvrager zijn van het debat.</p>	<p>36062 – nr.8</p>	<p>Deze wijziging is per direct doorgevoerd door Grif-fie Plenair en behoort nu tot de standaard werkwijze. Hiermee is uitvoering gegeven aan de motie.</p>
--	---------------------	---

Motie	Nummer	Stand van zaken
<p>MOTIE VAN DE LEDEN PATERNOTTE EN BISSCHOP (over woensdagen reserveren voor de behandeling van wetgeving)</p> <p>overwegende dat de wetgevende taak de kern vormt van de staatsrechtelijke functie van het parlement;</p> <p>overwegende dat om die taak goed uit te kunnen voeren er voldoende tijd in het plenaire schema moet zijn;</p> <p>overwegende dat het rapport «Versterking functies Tweede Kamer, meer dan de som der delen» de aanbeveling doet één dag op het schema te reserveren voor het behandelen van wetgeving;</p> <p>verzoekt het Presidium om tot het zomerreces een proef te houden, waarbij elke woensdag gereserveerd wordt voor het behandelen van wetgeving en deze proef na het zomerreces te evalueren,</p>	<p>35992 - nr. 5</p>	<p>In 2022 stonden er 91 wetsbehandelingen op de plenaire agenda. Dit is het grootste aantal wetsbehandelingen in de periode 2017-2022. Het is op dit moment nog niet mogelijk inzichtelijk te maken hoeveel tijd er exact is besteed aan de behandeling van (initiatief)wetgeving, maar naar verwachting zal dat in de loop van 2023 wel mogelijk worden. Voorgesteld wordt dan ook om de bestede tijd aan (initiatief)wetgeving vanaf 2024 op te nemen in de Staat van de Kamer en daar telkens een periode van vijf jaar in mee te nemen. Voor wat betreft de agendering van wetgeving op vaste momenten het volgende. De Kamervoorzitter heeft bij haar voorstellen voor de Kameragenda gedurende een langere periode (tot medio februari 2023) zo veel als mogelijk de woensdag gereserveerd voor de behandeling van (initiatief) wetgeving. Het Presidium staat positief tegenover dit uitgangspunt, maar concludeert dat er dringende redenen kunnen zijn die ertoe nopen de Kameragenda anders in te richten. Bovendien is het uiteindelijk ook de Kamer die haar eigen agenda bepaalt. Het Presidium kan zich aldus voorstellen dat deze werkwijze wordt gecontinueerd maar raadt af deze verder te formaliseren.</p>
<p>MOTIE VAN HET LID OMTZIGT C.S. (over mogelijk maken dat een gekwalificeerde minderheid het besluit kan nemen om een ig uit te nodigen)</p> <p>constaterende dat de extra waarborgen voor het onafhankelijk functioneren van de IBTD enkel de inspecteurs-generaal (ig's) toestemming geven om, op hun verzoek, met de beide Kamers in contact te komen;</p> <p>van mening dat de ig's een belangrijke terugkoppelingsfunctie hebben met betrekking tot signaleren van maatschappelijke trends en eventuele problemen in de uitvoering van wetgeving en beleid;</p> <p>verzoekt het presidium het Reglement van Orde van de Tweede Kamer zodanig te veranderen dat een gekwalificeerde minderheid van 50 leden, in lijn met het advies van de Venetië-Commissie, het besluit kan nemen om een ig uit te nodigen en te horen,</p>	<p>31066 - nr. 1011</p>	<p>Op 2 november 2022 heeft het Presidium besloten een voorstel tot wijziging van het Reglement van Orde conform deze motie in te dienen bij de Kamer, om het mogelijk te maken dat naar aanleiding van een verzoek van een gekwalificeerde minderheid van ten minste 50 leden een inspecteur-generaal wordt uitgenodigd en gehoord. De commissie voor de Werkwijze, belast met het voorbereidende onderzoek heeft op 2 december 2022 verslag uitgebracht. Het Presidium heeft de Nota naar aanleiding van het Verslag op 8 maart 2023 aan de Kamer verzonden</p>

Motie	Nummer	Stand van zaken
<p>MOTIE VAN HET LID VAN ESCH (over het per 2023 enkel nog aanbieden van herbruikbare bekers in de Tweede Kamer)</p> <p>constaterende dat in Nederland jaarlijks ruim 4 miljard wegwerpbekers worden gebruikt en dit een grote impact heeft op het milieu;</p> <p>constaterende dat wegwerpbekers per 2024 verboden worden;</p> <p>constaterende dat de politiek een voorbeeld-functie heeft;</p>	30872 - nr. 280	<p>Het Presidium stemt 14 september 2022 in met de verkenning van de uitvoering van de motie inzake wegwerpbekers (Kamerstuk 30872, nr. 280). Uit de milieuanalyse bleek porselein de meest duurzame oplossing te zijn. De aanbesteding en inkoop van porseleinen mokken en logistieke voorzieningen is op dit moment in volle gang. De huidige inschatting is dat de motie na het zomerreces 2023 volledig is uitgevoerd.</p>
<p>MOTIE VAN HET LID OMTZIGT C.S. (over voorlichting vragen aan de Raad van State over de wijze waarop de Kamer beschikking kan hebben over het Raad van State-advies bij de voorhang van de AMvB)</p> <p>van mening dat het advies van de Raad van State bij een AMvB zeer waardevol is;</p> <p>besluit om voorlichting aan de Raad van State te vragen op welke wijze de Kamer beschikking kan hebben over het Raad van State-advies bij de voorhang van de AMvB.</p>	35 957 - nr. 10	<p>Op 10 november 2022 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State de gevraagde voorlichting aan de Kamer aangeboden. De commissie voor Binnenlandse Zaken heeft op 22 december 2022 besloten het wetgevingsproces aan te merken als kennisthema voor 2023 in samenwerking met de commissies J&V, DiZa en Rijksuitgaven. Daarnaast acht de commissie het wenselijk om op termijn een breder debat te voeren over het wetgevingsproces (o.a. over gedelegeerde wetgeving, het proces rondom advisering, het beroep doen op art. 2.27 CW en digitalisering in wetgeving). Hiermee is uitvoering gegeven aan de motie.</p>
<p>GEWIJZIGDE MOTIE VAN HET LID VAN NISPEN (over de Nederlandse sport minder afhankelijk maken van sponsoring door gokbedrijven)</p> <p>constaterende dat de Nederlandse sport op dit moment voor haar financiering voor een groot deel afhankelijk is van bijdrages van loterijen en sponsorovereenkomsten met gokbedrijven;</p> <p>stelt de Kamer voor om de Nederlandse Sportraad om advies te vragen over de vraag of en zo ja hoe de Nederlandse sport, zonder dat dit leidt tot een verlaging van het budget, minder afhankelijk kan worden van opbrengsten uit kansspelen en van sponsoring van gokbedrijven.</p>	35983 - nr. 13	<p>De Kamer heeft de Nederlandse Sportraad op 28 juni 2022 verzocht advies te geven. De Nederlandse Sportraad heeft aangegeven dat de adviesvraag van de motie deels wordt meegenomen in het advies van de Nederlandse Sportraad over organisatie en financiering van de topsport. Dit advies wordt medio zomer 2023 verwacht.</p>

Motie	Nummer	Stand van zaken
<p>MOTIE VAN HET LID KOEKKOEK C.S. (over uitbreiding van het aantal fte voor EU-adviseurs en de Permanente Vertegenwoordiging van de Tweede Kamer in Brussel)</p> <p>overwegende dat de complexiteit en de omvang van Europese wet- en regelgeving en besluitvorming die op de Tweede Kamer afkomt in de afgelopen jaren enorm is toegenomen;</p> <p>overwegende dat de kennis van Europese aangelegenheden en de grip op Europese wet- en regelgeving en besluitvorming vanuit de Tweede Kamer vergroot kan en moet worden;</p> <p>overwegende dat de Voorzitter tijdens de afgelopen Raming heeft aangegeven dat ze zal onderzoeken wat de exacte behoefte aan uitbreiding van het aantal fte voor EU-adviseurs in de Tweede Kamer, en de Permanente Vertegenwoordiging van de Tweede Kamer in Brussel is;</p> <p>verzoekt het behoefteonderzoek zo snel mogelijk af te ronden en met een voorstel voor uitbreiding van het aantal fte voor EU-adviseurs, en de Permanente Vertegenwoordiging van de Tweede Kamer in Brussel te komen, uiterlijk voor de eerstvolgende Raming van de Tweede Kamer, en indien mogelijk eerder.</p>	<p>36200 - VII, nr. 42</p>	<p>De Dienst Analyse en Onderzoek (DAO) heeft onderzoek laten doen naar de uitbreiding van het aantal fte's voor EU-adviseurs en naar de behoefte aan uitbreiding van de parlementaire vertegenwoordiging van de Tweede Kamer in Brussel. Op basis van dit onderzoek heeft het Presidium op 25 januari 2023 besloten tot een structurele uitbreiding van het aantal EU-adviseurs met 4 fte en van de parlementaire vertegenwoordiging in Brussel met 1 fte. Het Presidium heeft besloten de daarvoor voorziene uitgaven mee te nemen in de Raming van 2024 en eenmalig incidenteel in de eerste supplettoire begrotingswijziging 2023. Hiermee is uitvoering gegeven aan deze motie.</p>

Lopende moties aan het Presidium uit voorgaande jaren

Versie maart 2023. Uitgevoerde moties uit voorgaande jaren zijn tijdens het Presidium van 14 december 2022 afgedaan. Een overzicht van alle moties uit 2021 staan in het overzicht van vorig jaar (Kamerstuknummer: 2022D11428).

2021

Motie	Nummer	Status
<p>MOTIE VAN DER MOLEN (digitaal geheugen bij RvO)</p> <p>constaterende dat kennis over concrete toepassing van het Reglement van Orde van belang is voor het goed functioneren van de Kamer;</p> <p>overwegende dat het wenselijk is de toepassing van het Reglement van Orde, waaronder precedentes, digitaal en publiek toegankelijk vast te leggen;</p> <p>overwegende dat de beschikbare kennis bij een breed publiek kan bijdragen aan beter inzicht in en begrip voor parlementaire procedures en gebruiken;</p> <p>verzoekt het presidium, de mogelijkheden te onderzoeken van een digitaal geheugen bij het Reglement van Orde, en de Kamer daarover bij de Raming voor 2022 te informeren.</p>	35322 - nr. 42	<p>Het Presidium heeft de Commissie voor de Werkwijze gevraagd de uitvoering van de motie ter hand te nemen bij brief van 28 april 2021. De commissie heeft een advies uitgebracht aan het Presidium.</p> <p>Het Presidium heeft het voorstel van de commissie besproken op 26 januari 2022 en heeft ingestemd met het advies van de Commissie voor de Werkwijze om een basisversie van het digitale geheugen bij het Reglement van Orde verder uit te laten werken.</p> <p>De basisversie van het digitaal geheugen bij het RvO wordt in de eerste helft van 2023 voorgelegd aan de commissie voor de Werkwijze.</p>
<p>MOTIE LEIJTEN-VAN DIJK (kinderopvangtoeslag)</p> <p>constaterende dat er tijdens en na de ondervragingen van de parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag allerlei stukken openbaar zijn geworden via procedures met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur;</p> <p>van mening dat de informatieverstrekking aan een parlementaire enquête boven alle twijfel verheven moet zijn;</p> <p>verzoekt het Presidium, de parlementair advocaat de opdracht te geven een analyse te maken van de door de ondervragingscommissie gekregen stukken en andere openbare documenten of de vordering van de ondervragingscommissie compleet is geweest.</p>	35510 - nr. 62	<p>In de Presidiumvergadering van 15 september 2021 is besloten de commissie Financiën te verzoeken de adviesaanvraag aan de parlementair advocaat nader uit te werken. De commissie Financiën heeft daarvoor op 30 september 2021 een voorbereidingsgroep ingesteld. De parlementair advocaat heeft aangegeven niet vrij te staan in deze zaak; eventueel juridisch advies moet dus elders worden gezocht. Een voorbereidingsgroep in de commissie Financiën is begonnen met een ambtelijke analyse van het POK-archief, voorafgaand aan het vragen van juridisch advies. Op 8 december 2022 is een tussenrapportage uitgebracht aan de commissie, waarin een nieuwe tussenstap is voorgesteld. De commissie heeft hiermee ingestemd. De voorbereidingsgroep hoopt op korte termijn terug te kunnen rapporteren aan de commissie.</p>

Motie	Nummer	Status
<p>MOTIE BELHAJ (reis naar Srebrenica)</p> <p>constaterende dat het kabinet aanbeveling 6 van de commissie-Borstlap overneemt, die voorstelt om terugkeerreizen naar Srebrenica te organiseren en te faciliteren voor Dutchbat III-veteranen en hun thuisfront die daaraan behoefte hebben;</p> <p>constaterende dat Dutchbat III-veteranen een brede teleurstelling hebben ervaren ten opzichte van de politiek en de overheid;</p> <p>overwegende dat de vaste commissie voor Defensie politiek te allen tijde betrokken is bij inzet van militairen en evaluatie van missies en het daarom van toegevoegde waarde kan zijn voor de Dutchbat III-veteranen die betrokkenheid meer direct te tonen en meer in dialoog te gaan wanneer dit wenselijk is voor de Dutchbat III-veteranen;</p> <p>spreekt uit dat de Kamer open staat voor dialoog met de Dutchbat III-veteranen;</p> <p>spreekt uit dat de vaste commissie voor Defensie een eigen reis naar Srebrenica organiseert en tevens in overleg met vertegenwoordigers van de Dutchbat III-veteranen treedt, zodat indien men dit waardeert een aantal Dutchbat III-veteranen deel kunnen nemen aan deze reis in het verlengde van het aangaan van de dialoog met politici.</p>	26122 - nr. 51	Het Presidium heeft in de vergadering van 15 september 2021 de commissie Defensie gevraagd de uitvoering van deze motie ter hand te nemen. Wegens de politieke situatie in Bosnië was de reis nog niet geconcretiseerd. De planning van de commissie is nu om de reis in 2023 te gaan maken de plannen hiervoor worden uitgewerkt.

<p>MOTIE OMTZIGT (aandacht voor Grondwet)</p> <p>besluit om behalve grond ook de Grondwet op een passende wijze een goede plaats te geven in het Kamergebouw, zodat iedereen aan de waarde hiervan herinnerd wordt.</p>	35935 - nr. 76	Het Presidium heeft d.d. 10 november 2021 besloten de motie door te geleiden naar de Kunstcommissie met het verzoek deze motie verder uit te werken. Op voordracht van de Kunstcommissie heeft het Presidium op 25 januari 2023 ingestemd met het voorstel om Koen en Daan van Velsen de opdracht te verstrekken. Tevens is ingestemd met de wijze waarop zij artistiek invulling willen geven aan de uitvoering van de motie Omtzigt. De huidige planning is dat het kunstwerk november 2023 gereed is.
--	----------------	--

Motie	Nummer	Status
<p>MOTIE AUKJE DE VRIES (voorbereidingen parlementaire enquête corona)</p> <p>constaterende dat de coronapandemie ingrijpend is voor de gehele Nederlandse samenleving; overwegende dat het belangrijk is te kijken naar de ervaringen uit de coronacrisis om daarvan te leren voor de toekomst;</p> <p>overwegende dat het daarbij belangrijk is om te kijken naar alle aspecten van het beleid, keuzes en maatregelen en te kijken naar het kabinet, parlement en andere betrokken instanties, adviseurs en experts;</p> <p>spreekt uit een parlementaire enquête corona te willen starten medio 2022, en aanvullend op het onderzoek van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV);</p> <p>verzoekt het presidium op dat moment een voorbereidingsgroep voor de parlementaire enquête in te stellen om alle relevante voorbereidingen te treffen, waaronder het afbakenen van de onderzoeksopdracht;</p> <p>spreekt uit dat een besluit over de aanvangsdatum opnieuw gewogen moet worden indien zich voordien nieuwe coronagerelateerde ontwikkelingen voordoen die alle aandacht opeisen van de betrokkenen.</p>	<p>25295 - nr. 1470</p>	<p>Op 28 juni 2022 heeft de Kamer besloten, conform het voorstel van het Presidium van 23 juni 2022 (Kamerstuk 36142-1), tot het instellen van een tijdelijke commissie corona met als taak voorstellen te doen voor de opzet van een parlementaire enquête over corona. De commissie is op 6 juli 2022 geconstitueerd en eind augustus 2022 met haar werkzaamheden gestart. Sinds 3 oktober 2022 wordt het voorzitterschap van de commissie feitelijk waargenomen door het lid Paul, de ondervoorzitter van de commissie. Deze commissie zal naar verwachting in het voorjaar 2023 haar onderzoeksvoorstel aan de Kamer aanbieden, waarna de Kamer kan besluiten tot de instelling van een enquêtecommissie.</p>

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Rapportage

Evaluatie wetgeving op de plenaire agenda

datum 3 maart 2023

Griffie Plenair/Bureau Wetgeving

Inhoudsopgave

<u>1 Aanleiding</u>	3
<u>2 Agendering van wetgeving maart 2022 - februari 2023</u>	5
<u>3 Conclusies en aanbeveling</u>	9

1 Aanleiding

Op 16 december 2021 publiceerde de zogenaamde Werkgroep-Van der Staij het rapport: 'Versterking functies Tweede Kamer Meer dan de som der delen'¹. Het rapport bevatte praktische voorstellen en aanbevelingen, samengevat in een concrete werkagenda om te komen tot versterking van de medewetgevende, controlerende en vertegenwoordigende functies van de Kamer. Daarnaast besteedde het rapport aandacht aan de informatievoorziening, toerusting en werkwijze.

Met betrekking tot de plenaire agenda van de Tweede Kamer en de behandeling van wetgeving waren de volgende passages in het rapport relevant:

(...) Dat wetgeving de afgelopen jaren in de Kamer minder aandacht lijkt te krijgen, is in onderstaande tabel te zien. Het aantal plenaire debatten over wetsvoorstellen vertoont een dalende lijn. Op zichzelf is dat niet geheel verwonderlijk, aangezien ook het aantal ingediende wetsvoorstellen geruime tijd een dalende trend heeft vertoond. Tegelijkertijd laat de tabel zien dat de Kamer steeds meer plenaire debatten over andere onderwerpen dan wetgeving houdt. Dergelijke debatten hebben doorgaans vooral een controlerende functie. De verhouding tussen wetgeving en controle op de plenaire agenda is daarmee verschoven: had het aantal wetgevingsdebatten voorheen de overhand, inmiddels worden aanzienlijk meer 'controledebatten' gehouden.

p. 14

Na de commissiefase volgt de plenaire behandeling van een wetsvoorstel. Vanwege drukte op de plenaire agenda duurt het vaak enige tijd voordat de plenaire behandeling daadwerkelijk plaatsvindt. Die 'wachtijd' kan mogelijk verkort of beter benut worden. Verder zou de medewetgevende taak van de Kamer bij de plenaire behandeling meer tot uitdrukking kunnen worden gebracht. Ook zou meer ruimte op de plenaire agenda kunnen worden ingeruimd voor de behandeling van wetgeving. Dit draagt ook bij aan het zichtbaar versterken van de medewetgevende taak van de Kamer.

p. 19

(...)

Hierboven werd geconstateerd dat de verhouding tussen wetgeving en controle op de plenaire agenda in de loop der tijd lijkt te zijn verschoven: had het aantal wetgevingsdebatten voorheen de overhand, inmiddels worden aanzienlijk meer 'controledebatten' gehouden. Het risico bestaat dat de behandeling van wetgeving, onder druk van een gegroeide behoefte om onderwerpen plenair te bespreken, minder prioriteit krijgt. Een van de manieren om daarin meer balans te krijgen, zoals ook bij de herziening van het Reglement van Orde is aanbevolen, is om nadrukkelijker te bepalen welke debatten beter in commissieverband kunnen worden gevoerd (zie hierover ook hoofdstuk 3). Daarnaast kan worden nagedacht over manieren om de wetsbehandeling nog beter en herkenbaarder te verankeren in de plenaire agenda. De werkgroep beveelt daarom aan om een (deel van een) vaste Kamerdag te reserveren voor de behandeling van wetgeving, bijvoorbeeld donderdag.

p. 20-21

¹ Kamerstuk 35 992, nr. 1

Het rapport werd op 9 maart 2022 in een plenair debat behandeld. De leden Paternotte (D66) en Bisschop (SGP) dienden tijdens deze behandeling de volgende motie² in:

MOTIE VAN DE LEDEN PATERNOTTE EN BISSCHOP

Voorgesteld 9 maart 2022

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,
overwegende dat de wetgevende taak de kern vormt van de staatsrechtelijke functie van het parlement;

overwegende dat om die taak goed uit te kunnen voeren er voldoende tijd in het plenaire schema moet zijn;

overwegende dat het rapport "Versterking functies Tweede Kamer, meer dan de som der delen" de aanbeveling doet één dag op het schema te reserveren voor het behandelen van wetgeving;

verzoekt het Presidium om tot het zomerreces een proef te houden, waarbij elke woensdag gereserveerd wordt voor het behandelen van wetgeving en deze proef na het zomerreces te evalueren,

en gaat over tot de orde van de dag.

Paternotte

Bisschop

Deze motie werd uiteindelijk op 16 maart 2022 door de Kamer aangenomen³.

Ter uitvoering van de motie Paternotte/Bisschop heeft de Kamervoorzitter zoveel als mogelijk de Kameragenda zo voorgesteld dat de woensdag gereserveerd werd voor de behandeling van initiatiefwetgeving. Uiteindelijk is deze werkwijze ook na het zomerreces 2022 gecontinueerd, ten einde nog meer ervaring op te kunnen doen met dit instrument.

In hoofdstuk 2 wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel wetsbehandelingen in de periode 23 maart 2022 tot en met 17 februari 2023 zijn geagendeerd en worden de ervaringen toegelicht.

Hoofdstuk 3 bevat conclusies en een aanbeveling met betrekking tot de toekomstige agendering van wetgeving op de plenaire agenda van de Tweede Kamer.

---

² Kamerstuk 35 992, nr. 5

³ Voor: VVD, D66, CDA, SP, PvdD, ChristenUnie, FVD, Volt, SGP en Fractie Den Haan. Tegen: PVV, PvdA, GroenLinks, JA21, DENK, BBB en Groep Van Haga. Niet deelgenomen: BIJ1, lid Omtzigt

2 Agendering van wetgeving 2017-2022 en 'wettenwoensdag'

Voor wat betreft de agendavorming van de Tweede Kamer geldt het uitgangspunt dat de Kamer de beslist over de eigen agenda. De Voorzitter doet voorstellen voor de agenda, gehoord hebbende de wensen van de Kamer en rekening houdend met agenda's van Kamercommissies en verhinderingen van bewindspersonen. Naar aanleiding van de aangenomen motie-Paternotte/Bisschop heeft de Voorzitter vanaf de week na het aannemen van deze motie tot medio februari in de wekelijkse agendavoorstellen zo goed als mogelijk voorgesteld de woensdag als Kamerdag te reserveren voor de behandeling van (initiatief)wetgeving.

Overzicht plenaire wetsbehandelingen 2017-2022

Tabel 1 hieronder geeft een overzicht van het aantal wetsbehandelingen dat is geagendeerd in de jaren 2017-2022. Daarbij moet worden aangetekend dat het nadrukkelijk niet gaat om het aantal wetten. Immers, wetsbehandelingen worden met enige regelmaat in meerdere delen gesplitst. Dit is met name het geval bij initiatiefwetgeving en bij zeer grote en/of ingrijpende wetgeving. Te denken valt bijvoorbeeld aan de behandeling van de Wet Toekomst Pensioenen, waarvoor bijna drie volledige plenaire vergaderdagen werden uitgetrokken.

JAAR	Aantal wetsbehandelingen
2017	70
2018	90
2019	65
2020	68
2021	46
2022	91

Tabel 1: Overzicht aantal plenaire wetsbehandelingen 2017-2022 (exclusief de behandeling van de departementale begrotingen in het najaar)

Het aantal wetsbehandelingen zegt op zichzelf weinig over de hoeveel tijd die de Kamer heeft besteed aan wetgeving⁴. Er kunnen in bepaalde jaren immers veel relatief kleine wetsvoorstellen behandeld zijn, die wel volledig meetellen als wetsbehandelingen. Om hier een beter beeld te kunnen schetsen, zou bijvoorbeeld ook gekeken kunnen worden naar hoeveel uur de Kamer elk jaar plenair heeft besteed aan de behandeling van wetgeving. Het is op het moment van schrijven van deze notitie helaas nog niet mogelijk deze data uit de parlementaire systemen van de Kamer te halen, maar dat zal naar verwachting in de loop van 2023 wel te realiseren zijn.

⁴ Wetgeving kan ook deels of gedeeltelijk in commissieverband worden behandeld in zogenaamde wetgevingsoverleggen. Deze wijze van behandelen blijft buiten beschouwing in deze notitie.

Uitgesplit overzicht plenaire wetsbehandelingen nar vergaderdagen in 2022

Tabel 1 geeft per week inzicht in het aantal (initiatief)wetgevingsdebatten dat werd geagendeerd op de vergaderdagen. Deze kwantitatieve analyse dient te worden voorzien van een aantal kanttekeningen.

Allereerst zij opgemerkt dat in deze analyse is gewerkt met de vastgestelde Kameragenda's die elke vrijdag verschijnen. Het is mogelijk dat de daadwerkelijke agenda die week later aangepast is door actuele wensen van de Kamer, door ziekte van bewindspersonen etc. Dit zou kunnen verklaren waarom deze cijfers licht afwijken van de cijfers zoals gepubliceerd in de jaarlijkse Staat van de Kamer⁵.

Daarnaast is het van belang op te merken dat een dergelijke kwantitatieve analyse geen goed beeld geeft van de omvang van bepaalde wetgeving. Een voorbeeld daarvan is de behandeling van de Wet toekomst pensioenen (36 067). Hiervoor werden maar liefst drie vrijwel volledige plenaire vergaderdagen ingeruimd (2 november, 10 november en 15 december 2022). Andersom kan het gebeuren dat er op een vergaderdag relatief veel kleine wetgeving aan de orde gesteld kan worden.

Tot slot zij opgemerkt dat de motie ook ruimte heeft gelaten om ook op dinsdag en donderdag wetgeving te agenderen, hetgeen ook regelmatig is gebeurd.

---

⁵ De staat van de Tweede Kamer verschijnt jaarlijks als bijlage bij de Raming der voor de Tweede Kamer benodigde uitgaven. [Zie hier de meest recente uitgave: Staat van de Kamer \(2021\)](#)

VERGADERWEEK	DI	WO	DO	Bijzonderheden
22-24 maart 2022	0	0	3	Agenda bewindspersonen: koopkrachtdebat, EU-top
29-31 maart 2022	0	6	0	
5-7 april 2022	1	3	1	
12-14 april 2022	1	2	3	
10-12 mei 2022	0	4	0	
17-19 mei 2022	0	3	1	
24-26 mei 2022	1	4	-	Donderdag geen vergadering
31 mei – 2 juni 2022	1	4	0	
7-9 juni 2022	1	3	0	
14-16 juni 2022	1	0	2	Agenda bewindspersoon: voorjaarsnota woensdag
21-23 juni 2022	1	1	0	Agenda bewindspersoon: EU-top op woensdag
28-30 juni 2022	1	3	0	
5-7 juli 2022	0	1	0	Agendering tweeminutendebatten week voor reces
6-8 september 2022	1	3	1	
13-15 september 2022	1	2	0	
20-22 september 2022	-	0	0	Prinsjesdag, APB
27-29 september 2022	1	2	1	
START BEGROTINGSBEHANDELINGEN NAJAAR 2022				
4-6 oktober 2022	1	0	0	Algemene Financiële Beschouwingen, begroting: FIN
11-13 oktober 2022	0	0	0	Begrotingen: AZ, KR, SG, OHCvS, BIZA
18-20 oktober 2022	0	2	0	Begrotingen: KR, VWS + debat EU-top
1-3 november 2022	0	1	0	Begroting: BUHA-OS, Stikstofdebat
8-10 november 2022	0	0	1	Begroting: BUZA + Pakket Belastingplan
15-17 november 2022	0	2	0	Begrotingen: J&V, DEF
22-24 november 2022	1	1	0	Begrotingen: EZK, OCW
29nov-1 december 2022	0	1	0	Begrotingen: I&W, SZW
6-8 december 2022	0	0	1	Begroting LNV + begrotingsstemmingen
EINDE BEGROTINGSBEHANDELINGEN NAJAAR 2022				
13-15 december 2022	0	1	1	Wet toekomst pensioen op donderdag i.v.m. agenda commissie
20-22 december 2022	0	2	0	Agendering tweeminutendebatten week voor reces
17-19 januari 2023	1	2	1	
24-26 januari 2023	1	0	1	Agenda bewindspersoon: Debat Slavernijverleden woensdag
31jan-2 februari 2023	0	1	3	Agenda bewindspersoon: Debat OVV rapport-corona woensdag
7-9 februari 2023	1	3	5	
14-16 februari 2023	1	1	1	

Tabel 1: Overzicht (initiatief)wetsbehandelingen 22 maart-16 februari 2023

Ervaringen met betrekking tot agendering wetgeving op woensdag

Het is in 2022 regelmatig gelukt wetsbehandelingen op woensdag te agenderen. In veruit de meeste Kamerweken was de woensdag de koploper als het gaat om dit type debatten. In de wandelgangen van de Tweede Kamer werd dan ook al eens gesproken over het begrip 'wettenwoensdag'. Soms kon bepaalde wetgeving niet op woensdag geagendeerd worden. De belangrijkste redenen daarvoor waren:

- De niet-beschikbaarheid van bewindspersonen of initiatiefnemers
- Overlap met de agenda van de Kamercommissie (te denken valt daarbij aan een groot commissiedebat met meerdere bewindspersonen of een rondetafelgesprek met externe gasten)
- Op woensdag vonden activiteiten plaats ter voorbereiding van de betreffende wetsbehandeling;
- In verband met wensen van de Kamer zelf in relatie tot de Kameragenda⁶

In het najaar is een groot deel van de Kameragenda gereserveerd voor de behandeling van de departementale begrotingsstaten. Hoewel dit uiteraard ook wetten zijn die vaak grote delen van de woensdag, is er dan ook weinig ruimte om andere wetgeving dan begrotingen altijd op woensdag te agenderen.

De ervaringen in de afgelopen periode laten ten slotte zien dat de Kamer ook op andere dagen dan alleen op woensdagen wetgeving heeft kunnen behandelen. In een enkel geval was dat omdat een bepaalde wet niet geagendeerd kon worden op woensdag, maar belangrijker was uiteraard het gegeven dat wetsbehandelingen zich niet alléén hoeven toe te spitsen op de woensdag.

---

⁶ Alleen de woensdag en donderdag zijn geschikt voor grote politieke debatten met veel deelnemers in verband met het aanvangstijdstip van de vergadering. Als een debat dan niet op donderdag kan (bijvoorbeeld wegens verhindering van een bewindspersoon), dan moest er uitgeweken worden naar de woensdag.

3 Conclusies en aanbeveling

Uit deze beknopte evaluatie is het beeld naar voren gekomen dat de Kamer in 2022 meer wetsbehandelingen heeft geagendeerd dan in de jaren ervoor en dat het in redelijke mate is gelukt tegemoet te komen aan de wens wetgeving op de woensdag te agenderen.

De werkgroep Van der Staaij baseerde de betreffende aanbevelingen in zijn rapport ook op een kwantitatieve analyse. Het kan dan ook een waardevol instrument zijn een beeld te krijgen van welke type debatten de Kamer het meeste voert en of daar trends in te bespeuren zijn. Het is ook goed in dit verband nog eens te memoreren dat de werkgroep meer ruimte bepleitte voor de behandeling van wetgeving en dat het daarbij dienstig zou zijn nadrukkelijker te bepalen welke debatten in commissieverband gevoerd zouden kunnen worden. Daarbij werd gesuggereerd de wetsbehandeling nog beter en herkenbaarder te verankeren in de plenaire agenda door een (deel van een) vaste Kamerdag te reserveren voor de behandeling van wetgeving, bijvoorbeeld de donderdag.

Het wordt naar verwachting in de loop van 2023 mogelijk om uit de parlementaire systemen van de Kamer te extraheren hoeveel tijd exact er is besteed aan de behandeling van wetgeving. Met deze informatie kunnen ook jaren goed met elkaar worden vergeleken. De aanbeveling is dan ook deze cijfers te verzamelen en te presenteren vanaf de Staat van de Kamer voor het jaar 2024, en daarbij telkens deze cijfers te tonen voor de afgelopen vijf jaar (in lijn met de rest van de gepresenteerde data). Zodoende kan ook worden bepaald wat de trend op dit gebied is en kan de Kamer hierbij een vinger aan de pols houden.

Voor wat betreft de reservering van een vast moment op de plenaire agenda ('wettenwoensdag') komt uit onderhavige evaluatie het beeld naar voren dat dit een mooi uitgangspunt kan zijn, maar dat het niet altijd te realiseren is in de complexe agendavorming van de Kamer. Belemmerende factoren daarbij zijn met name agenda's van Kamercommissies en bewindspersonen. Al te rigide vasthouden aan een vaste dag voor wetsbehandeling kan dan onnodig belastend zijn en kostbare vergadertijd kosten, ook in commissieverband. Op basis van de opgedane ervaringen lijkt het goed mogelijk het uitgangspunt van wettenwoensdag ook in de toekomst te continueren. Maar de ervaringen hebben ook geleerd dat het niet raadzaam is dit te beschouwen als een wet van Meden en Perzen, laat staan het uitgangspunt te formaliseren in het Reglement van Orde van de Tweede Kamer. Aanbevolen wordt dan ook in ieder geval voldoende ruimte te blijven maken op de plenaire agenda voor de behandeling van (initiatief)wetgeving, waarbij agendering op een vaste Kamerdag zoals de woensdag zo goed mogelijk wordt gevolgd, maar waarbij afwijken mogelijk blijft en het dus ook mogelijk blijft ook op andere Kamerdagen wetsbehandelingen te agenderen, al dan niet naast de woensdag.